SUSCRIPCIÓ
BARCELONA, UNA PESSETA AL MES
ESPANYA, 4'50 PTES. AL TRIMESTRE
ESTRANGER, 9'00 PTES. TRIMESTRE

EL:POBLE:CATALÀ

REDACCIÓ, ADMINISTRACIÓ I IMPRENTA
CARRER DE L'EST, NÚMERO 16
TELÈFON
REDACCIÓ I IMPRENTA, 2.300

ANY XII.-NUM. 3,579 — BARCELONA, DIJOUS 7 DE GENER DE 1915 — UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

INTEL·LECTUALISME AMORAL

A propòsit d'El Noucentista

Tenim davant dels ulls una fulla volandera — el primer número, segons sembla, d'un periòdic — apareguda un d'aquests dies, i en la qual, sots forma de sàtira literària, són posades de manifest algunes nafres que roseguen el nostre cos social en aquella part, precisament, d'on deurien devallar els més purs exemples de noblesa i altitut de mires.

En presencia d'aquest paper, al qual el seu anònim editor ha aplicat, amb manifesta ironia, el títol d'*El Noucentista*, hem hagut de fer-nos algunes consideracions que, si no han acabat per absoldre als nostres ulls l'actitut del foliculari, l'han excusat en certa manera, obligant-nos a admetre la hipòtesi de que la publicació d'aital diatriba encoberta pot molt bé obeir a un moviment d'indignació en un esperit íntegre que s'ha sentit inadaptat al medi de feblesa moral en que vivim.

Per dissort, hem degut reconèixer que té raó el desconegut redactor (o els redactors, si són més d'un) de la fulla al·ludida, qui, en una broma de *diada d'ignocents*, ha retret a la nostra memoria les gestes impúdiques de certs intel·lectuals de la darrera fornada; d'aquells mateixos intel·lectuals que, modestament, s'havíen proposat ensenyar-nos de viure, dotant-nos de virtuts noves, que ells deuen haver creat per uns procediments de síntesi filosòfica que el món desconeixía.

Cert és, en efecte, que hi ha entre nosaltres qui, sense escrúpols de cap mena, ha vingut treballant-se un dia i altre dia el seu prestigi en certes esferes culturals, comptant per a fer-ho amb la passivitat dels més i amb l'adjutori interessat d'uns quants acòlits, veritables coparticipants en aquest mercadeig de gloria, d influencia i de prebendes a que semblava dedicar-se la ben organitzada i ja avui famosa «Colla del zau».

D'aquesta manera hem pogut veure tots com, en certa ocasió, un d aquests cavallers d'industria intel·lectual usurpava el nom d'un conegut periodista (avui senador), per a donar-se el goig d'una carta de desagravis per ofenses que el propri interessat havía sabut conjuminar-se. I el periodista suplantat no cregué oportú confondre al fassari, ni proclamar l'immoralitat d'aitals procediments.

Tots hem pogut veure també els medis utilitzats en aquella temeraria campanya a favor d'un llibre insignificant, el qual fou aixecat fins als núvols pel seu propri autor i sos amics (alguns d'aquests ben inconscientment), apuntant al premi que cada tres anys és otorgat a una novel·la catalana; i com fins arribaren a simular un document homenatge amb firmes de persones que no hi havíen firmat ni coneixíen tant sols aital document. Doncs bé, l'extremada prudencia d'aquestes persones, no protestant a temps de semblant abusió, contribuí a que, més endavant, la serietat de tot Catalunya fos posada en interdicte enfront d'un hoste estranger, al qual eren deguts tots els nostres respectes.

I encara hem vist més : hem vist, a la mort d'un eminent poeta català, com la egolatría insaciable d'un dels nostres *superhomes* donava a la llum pública un suposat article del difunt poeta, que convertia an aquest en turiferari póstum de la més ridícola vanitat que pugui donar-se. Cert és que aital article-bombo no ha pogut figurar, com se comprèn, dintre les obres completes d'en Maragall, aplegades poc després; emperò no deixa d'esser un símptoma de la feblesa del nostre temps, el que, ni el collector ni l'editor d'aquelles obres, traguessin a la vindicta pública l'autor d'una ofensa semblant, feta a la gloriosa memoria del gran poeta.

I, seguint per aquest camí, hem hagut de veure després com a conseqüencia d'unes poc afortunades oposicions a Madrid, el mateix *super-home* de sempre intentava pledejar la part seva des de les columnes d'un important periòdic català, acusant d'ignorancia i alguna cosa més a tot el claustre de l'Universitat de Barcelona; que, fins essent una dependencia del Centralisme, no deixa d'esser en part cosa nostra, i digna, de totes maneres, del nostre respecte.

I, finalment, hem degut veure, durant molt temps, les planes d'aquell mateix periòdic, la direcció del qual tenen usurpada el *super-home* i sos comparses, convertides en llistí diari de la cotització de llurs propries valors intel·lectuals; fent-se, en articles que d'una hora lluny traíen la ploma dels interessats, la lloança més ditiràmbica dels llurs personals mereixements; canviant-se mutuals dedicatories d'escrits embaidors i pedants; i fent moure tot això dintre el círcol dels iniciats en aquesta nova masonería, fins al punt d'oblidar, com de fet han oblidat massa vegades, que enfront d'ells hi havía el públic català de bona fe — de massa bona fe — al qual no podíen interessar les badomeries d'uns quants intel·lectuals desenfeinats.

Doncs d'això, de tot això que ara ens sembla monstruós, i que explica potser el menyscapte de l'ideal catalanesc en determinades esferes on la nostra comunió espiritual havía conseguit veure's respectada, vénen a protestar els desconeguts autors d'aquesta fulla volandera, a la qual han posat el nom, devingut irrisori, d'*El Noucentista*. Eucara, mal que ens pesi, haurem d'agrair-los el servei que ens han fet, desemmascarant als qui, si en hora bona han pogut fer gala d'envejables aptituts literaries, s'han manifestat, en l'ordre moral, molt inferiors a lo que requerien els papers que s'havíen distribuit en la direcció espiritual de Catalunya.

A nosaltres, a tots els qui no hem tingut mai el coratge de combatre obertament contra aquest intel·lectualisme amoral i inconcient de la seva responsabilitat, ni el dret ens queda ara de trobar censurable *El Noucentista*, per haver fet lo que ha fet escudant-se amb l'anònim. L'ofici poc escaient de «pamphlétaire» ha pogut convertir-se, per la covardía de tot-hom, en una tasca útil, i fins necessaria al nostre ambient social, a les acaballes d'aquest any de gracia de 1914.

R. MIQUEL I PLANAS

IDEARI

Els Reis

Tota la poesía de la llegenda en la qual hem cregut tant i de la qual hem esperat tant, se'ns posa al davant i la sentim presenta. A la nit, en la blava claredat de la lluna, baixen a la terra els tres Reis d'Orient, resplendents en la porpra i el brocat, lluminosos d'orfabreríes i de llums celestials. El seu pas deixa una estela blanca en el cel. Alts camells de gep ondulant porten les ofrenes dels divins missatgers, escampant per la polç del camí les pròdigs presents, i sobre les orifanys blancs com joiells de marfil modelats per un artífex oriental de mà destra i pacient, vénen els tres Reis, i després els esclaus amb les esquenes nues de bronze antic relluint a la claror de les estrelles. Tot passa, tot es perd en el cel clar, el resplendor de joiells i brocats, la fumerola densa dels perfums de l'Arabia que puja en espirals dels daurats pebeters, el florir de la porpra retal, el renillar dels cavalls, el crit sonor dels esclaus en la nit calma. I en cada llar tranquila, entre el caltu moribunde del foc, sobre la sabateta infantina, han deixat els Reis d'Orient l'ofrena pura, a vegades rica, a vegades humil, però sempre amb tot el perfum dels somnis de la nit. I a la primera claredat del dia, s'avança cap a la llar la carn tremolosa de un peu descalç d'infant i d'una mà àvida per gustar les primicies matinals de l'ofrena, el somni nocturn fet realitat palpable i viva, les esperances de tants dies alcançades per la mà pròdiga dels missatgers del cel.

Oh qui fos infant! El record ens ve i ens encanta d'aquelles nits passades, ara ja un xic lluny, en que els nostres somnis eren plena de meravella i d'encís, i aquell aixecar-nos del llitet ignocent, i aquell balcó que s'obría davant del somni realitzat.

Me sembla que un noi sense aquesta il·lusió dels Reis d'Orient ha de viure molt trist. Aquells pares que un dia li revelen el misteri, brutalment : « — Sabs els Reis? Doncs mira...» O el noi que diu als pares : « — Ja bo sé. Els Reis...» ¡Oh el trist noi savi, que tot ho va aprendre a l'escola o en les paraules sacrílegues d'algún mal conseller! Si el noi va a tastar massa aviat el dolor de la vida, ¿per què posar abans d'hora en els seus llavis el sabor amarg del desengany?

L'AMIC

Musicals

Concerts Barrientos

L'eminent diva María Barrientos es disposa a donar dintre de pocs dies tres concerts en el Palau de La Música Catalana, que sens dubte constituiràn, per lo escollit dels programes, veritables solemnitats artístiques. En ells figuraràn obres dels més célebres compositors antics i moderns, siguent el primer i tercer concert amb acompanyament d'orquestra i el segón un recital al piano destinat exclusivament al genre clàssic, en el que s'executaràn obres d'En Bach, Beethoven, Haendel, Mozart, Gluck i principals compositors italians antics. El gros atractiu d'aquest gran concert clàssic el constituirá l'estrena d'una magnífica aria d'una de les millors cantates d'En Bach i el d'un «rondo» d'En Mozart que no ha sigut executat encara en públic per conservarse el manuscrit en la Biblioteca de Santa Cecilia de Roma; la senyora Barrientos com especialíssim favor obtingué una copia del mateix, de manera que és avui la única artista que pot incloure'l en el repertori de concerts.

En els dos concerts amb acompanyament d'orquestra, además d'un gran repertori de «lieder» de Schubert, Schumann, Brahms, Mozart, Saint-Saëns i l'estrena de obres catalanes dels mestres Granados i Lamote, escrites expresament per a la senyora Barrientos, executarà algunes de les més célebres àries del seu repertori d'òpera com són l'ària de «I Puritani» de Bedini, la fde les «campaneles» de l'òpera «Lakmé» de Delibes, la del «rodanyol» de l'òpera «Hipolyte i Alice» de Rameau i varies escolides d'òperes de Mozart com les de «Don Giovanni», «La Mozze di Figaro», i la tan famosa de «Il flauto magico» que rarament es pot sentir a causa de les seves immenses dificultats.

Aquest concert tindrá lloc el diumenge a la tarde corresponent als dies 17, 24 i 31 del corrent mes. Aquesta setmana es publicaràn els programes complets i quedará obert l'abonament.

Federals:

Es Catalunya la terra clàssica del federalisme. En Pi i Margall era català, Per la memoria del Mestre i per l'expandiment de les seves doctrines, llegiu *EL POBLE CATALÀ* que sintetitza l'ideal federalista dels demòcrates de Catalunya Cada nou lector d'*EL POBLE CATALÀ* és un ciutadà conquistat per la causa nacional de Catalunya.

Als nostres lectors

El moniatge de les noves màquines i la reforma de l'impremta ens impossibiliten de tirar el diari fins que la nova instalació sigui feta. Per tant, preguem als nostres benvolguts lectors que no s'estranyin si no reben El Poble Català aquests dies, en la seguretat de que'l diumenge, dia 10, tal com haviem anunciat, sortirá el diari del tot reformat.

EL : POBLE : CATALÀ a la guerra

(Del nostre redactor En Frederic Pujulà i Vallès)

La pifia

La nit de Nadal
és nit d'alegría,
agafa un obús,
fa l'apuntería.
Tra-ra-la-la-la-la
si tira i fa pifia,
tra-ra-la-la-la-la
se'n penedirá.

I va tirar i va fer pifia. I avui, diada de Nadal, jo os vull contar com va succeir que l'artiller de la capota grisa se'n penedí si va tenir temps per a fer-ho.

Es una historia que os la podría dir en menos temps del que fou necessari perquè la cosa tingués lloc. Però, per a permetre'm aquesta rapidesa, caldría que haguéssiu portat alguna vegada els pantalons vermells i que els haguéssiu passejat per aquests camps de remolatges, per aquests boscos i aquestes vores de riu, el temps suficient per a conèixer la psicología de les *marmites, armaris de mirall* o *calaixeres* — que tots aquests noms reben els obusos de les capotes grises, segons el temperament del qui les anomena i el soroll que fan al caure.

Es d'imperiosa necessitat, per a la claredat d'aquesta historia, saber que els obusos imperials se divideixen en dues classes qui tenen de comú la qualitat de no esclatar sempre — car en alguna cosa s'ha de reconèixer que duen la marca «Made in Germany» i no hi ha raó perquè els obusos no segueixin les mateixes lleis que la filosofía. I quan un obús cau sense esclatar com si se'n donés vergonya, se fica assota terra, i s'ha de gratar una estona per a treure-le'n. Gratar, però, amb gran cura, car aleshores la vergonya el pot ben fer esclatar.

Hi ha dues classes de *calaixeres*. Les unes porten el verí al nas, i tenen tants nassos com dies té l'any el trentaú de desembre. Aquestes calaixeres s'anomenen percutants i per a fer el fet, al qual estàn destinades, han de topar de nas amb algún cos resistent. Les altres duen el verí al darrera, en un cercle amb una osca que gira entorn d'un altre cercle graduat. Si l'osca marca mil metres el verí fa el seu efecte — és a dir, l'ha de fer — quan la calaixera ha recorregut un kilometre; si l'osca en marca dos mil, l'efecte deu produir-se a la fi dels dos mil metres. Aquestes calaixeres se nomenen *coets* i no cal ésser molt maliciós per a suposar que els piro técnics (en el cas les capotes grises) s'ho arreglen de manera que el verí del mecanisme o el mecanisme del verí funcioni quan el moble arribi en terra, que és on sovint se troba l'objecte apuntat, si l'objecte apuntat no és un avió.

Cal, a més, saber per a la bona comprensió d'aquesta historia de Nadal, que les capotes grises fan amb els canons lo que se nomena tir de profunditat; les calaixeres avencen de cinquanta en cinquanta metres seguint una línia recta. Sense aprofundir gaire el tir de profunditat i recordant solament aquell principi de geometría qui diu que per dos punts hi passa una línia dreta i només que una línia dreta, així que veieu caure dues calaixeres ja sabeu de quin costat os heu de decantar per a fumar tranquilament la vostra pipa i veure caure el tercer instrument de cultura, sense perill.

Doncs bé; heus-aquí que les capotes grises s'havíen passat el dia fent el papu amb els canons. Els pantalons vermells vinga rumiar on podíen trobar-se els sorollosos enemics quan dues calaixeres varen dibuixar dos punts en terra pels quals passava una recta que anava de dret a una de les nostres bateríes. El comandant d'aquesta no tenía que fer sinó una cosa ben senzilla: desplaçar els canons, car era cosa certa que el tentàcol de fer aprofundint l'espai arribarla dintre de pocs moments al damunt d'ells amb una de ses ventoses. Els pantalons vermells, preferiren esperar, i l'espera no fou improductiva, car una tercera calaixera caigué... i no esclatà. I unes calces vermelles avençaren arrossegant-se per terra els doscents metres que separaven la bateria del cultural instrument, el desenterraren, i llegiren en el cercle graduat la xifra de 5,300 metres. I com que les calces vermelles saben sumar, sumaren cinc mil trescents i els doscents d'error, i digueren:

«—A cinc mil cinccents!» I els quatre canons de la bateria responegueren que havíen entès.

Les capotes grises degueren admirar aquests calcols, qui són més bonics que la destrucció de monuments — perquè no els sentírem més. I a mi, no sé perquè, sens dubte perquè és Nadal, me vingué als llavis la cançó:

Tra-ra-la-la-la-la
si tira i fa pifia,
tra-ra-la-la-la-la
se'n penedirá.

FREDERIC PUJULÀ
25 desembre 1914

ECOS

DUGUES RAONS

Davant del Saló Catalunya son aquests dies hi han anunciades les fotografies i cartells de la pel·lícola «Sa-En Zenon» fa Fremont; i altres, dos aficionats representada per l'Enric Borràs i altres, dos aficionats representada per l'Enric Borràs cionats al bon teatre argumenten:

—No vull deixar-me perdre l'ocasió. Jo que tant admiro el gest tràgic i ampulós del gran actor, vaig a delatar-me amb la personificació plàstica d'una de les més importants figures artístiques que amb més relleu haurán produit els films.

—Jo no hi aniré per tot lo contrari. Massa he gosat amb la càlida expresió i l aductilitat de la paraula de l'Enric Borràs, per a que, inevitablement, no hi trobés a faltar aquelles brillants escenes d'emoció i la vérvola excelent qui són els principals elements per a la més bella funció sintética de tota obra.

I l'un, amant del colorisme i la forma, entra al cine per explaiar-se amb la rapidés d'unes escenes animades, i l'altre devot del lirisme i el sentiment, va a passetjar el séu romanticisme recordant la fonda emoció d'uns recitals suprems... i ja lluny de nosaltres, potser per no tornar mai més.

* * * *

JOFFRE, EL GENERAL CATALÀ

En Gómez Carrillo, en una crònica enviada des de Paris a «El Liberal», de Madrid, escriu que'l generalíssim Joffre li ha dit que li causava un plaer immens sentir parlar català... o castellà, les dugues llengües de la seva ánima.

Lo del castellà, li ha afegit el senyor Gómez Carrillo, per a fer contents als germanòfils castellans i castellanistes.

* * * *

EXOTISME DE MODA

Cada dia veiem més mondanes passejant per les nostres Rambles fent ostentació del séu exotisme i extravagant originalitat.

Aquests dies abundes les que cobreixen son cap, en lloc del capell virolat o l'amplia pamela envellutada, amb una senzilla boina de color a semblanza de les que havíen usat els nostres estudiants quan volgueren imitar els de la Sorbona.

Es amb mires a la distinció aquesta boina?... ¿hi té rès que veure l'estética del vestit amb aquesta innovació?— No cal. Avans que la distinció per elegantes i geniais, hi ha molles d'elles que prefereixen una vegada més el calificatiu de caps-calentes.

CANÇONER

MADRIGAL FESTIU

Era estant a l'aguait que l'amor me feri.
D'un toranger florit la sageta partí.
Jo vigilava tots els arbres del jardí,

el llimoner que obría les set llimones d'or
com ulls de fada dins de l'ombratge sonor,
el xiprer, l'eucaliptus, els roserars, el llor.

Jo 'ls vigilava a tots, menys aquest ignoscent
taronger tot florit que tremolava al vent
les tímides i pures petites flors d'argent.

L'aparença ens enganya sovint i ens fa pecar:
moltes vegades cal en el més xic pensar,
i és del més ignoscent que 'ns hem de malfiar:

perque pot un infant amb tendre mà ferir,
i amagar-se l'amor, plè del candor més fi.
darrera el més gentil taronger del jardí.

NIVÓS

L'explorador Nansen

afirma el dret dels petits pobles

L'il·lustre i célebre explorador polar Fridjof Nanasen, va donar l'altre dia a Cristianía, en presencia dels reis de Noruega, una interessant i hermosa conferencia sobre el dret que tenen les petites nacions a llur existencia i a llur autonomia.

Aquest dret ah dit en Nansen, ha sigut molt sovint negat en nom de la teoría del més apte, lo que no és altre cosa que la teoría del dret del més fort. Heretgía, veritable heretgía, car no és pas la «quantitat» lo que importa sino la «calitat».

«Suposeu-se un immens Estat negre, en possessió dels més moderns elements. Tindrà el dret, per aquesta pueril circumstancia, d'esfonsar un petit poble europeu infinitament superior per sa cultura. No. El nombre pot donar la forsa emperó no engendra el dret.

I és precisament per una falsa apreciació del progrés humà que determinades petites nacions han tingut que desaparèixer del mapa, davant el desenrotllo fabulós del potent vei.

Per exemple, per la possessió d'un port ventatjós hi haurán pogut trobar grans profits materials.

Emperò, no és solament de pà de que vivim. Hi ha un altre cosa, que podríem anomenar «l'ánima d'un poble» que deu perservar-se abans que tot i sobre tot.

La nació que atenta a la independencia moral d'un altre nació, comet un assassinat.»

Nansen continua la sev aconferencia dient que la facilitat dels medis de comunicació tendeix, indubtablement, a fer esdevenir importants Estats. En això hi ha senyalades ventatges pels moradors, emperó emmena també els séus perills ja que les grans aglomeracions, centralitzant i unificant totes les coses, fan desaparèixer tard o d'hora, les particularitats propries de les regions i de les races.

«Quina certesa de veritat tindrà el ciutadà de l'Estat del món amb una sola cultura, un sol genre de desenrotllo, llavors que l'haurà finit el séu caudal de ideals diverses? L'auto-fecondació és contraria a l anatura i condueix a l'esterilitat.

Que serien els admirables estudis zoològics i biològics alemanys, sense la fecondació dels Darwin, Spencer Wallace, etc? Que sería de la bacteriologia alemanya sense Parteur? La química sense Lavoisier?: La física sense Newton

I Kant, no s'ha apoiat en la base del pensament anglès.

I Goethe i Schiller, que no deuen a Shakespeare? La mateixa Margarida del «Faust» és treta de la literatura anglesa.»

En Nansen fa tot seguit l'elogi de les nacions petites, la multiciplitat de les quals permet la multiciplitat de les experimentacions intelectuals i socials de tot genre.

«En els petits paisos és més fácil que en els grans, el fer devallar les ideas al terreny pràctic.

La multiciplitat dels petits Estats permet la multiciplitat de probatures per arribar a resultats útils.

Recordem les repúbliques italianes de l'edat mitja, els pobles alemanys lliures, els Cantons de Suïça, l'Holanda de nostres dies.

En aquesta forma els petits Estats, són especies de laboratoris politics («referendum» Suïça, lleis socials de la Nova Zelanda, assaigs australians per reconciliar el «referendum» i el parlamentarisme).

Prenem l'idea de l'igualtat davant la llei, que ve de les petites repúbliques gregues i per la qual en Rousseau combat des de Ginebra.

Pot un imaginar el desenrotllo politic modern sense en Rousseau? L'Anglaterra del Shakespeare, no era pas més gran que la Suecia d'avui. Londres era llavors gran com ho era ahir la Cristianía de Ibsen.

L'Alemanya no era pas la gran Alemanya, quan ens donà Bach, Goethe, Schiller, Kant. No hi havia sino petits Estats, com Weimar.»

Nansen ha acabat l aseva magna conferencia tot afirmant el dret de les petites nacions a la llure existencia — el dret és aixís matix el deber. Per lo tant les petites nacions deuen posar-se en estat de resistir a qualsevulga agressió exterior, per durs que siguin els sacrificis que porti la resistencia. «Desgraciat el día — ha dit Nansen en les acaballes del séu discurs — en que les nacions petites desaparèixin del món».

TEATRE

TEATRE DEL BOSC.-La Catedral de Colonia. - Mater Dolorosa.

Assistirem el diumenge passat a la segona representació d aquest primer drama del jove dramaturc Francès. Durant els quatre actes transcorre l'assumpte interessant i ben portat. La bella llegenda que acompanya la construcció de totes les catedrals gòtiques és singularment tràgica en la de la ciutat de Colonia. El diable era qui regía la lenta construcció d'aquella meravella de l art Per això els obrers moríen en accidents inexplicables i no pogué mai arribar-se a la fi En aquest drama l'autor vesteix la figura del mal esperit amb el caràcter d'un incrédul a qui ha afligit sempre la mès negra sòrt Sota'ls cops de la fatalitat totes les seves accions, per nobles que siguin, devenen motiu de desgracia Així cuida a un jove arquitecte a qui nodreix en les seves doctrines fatalistes de tal manera que, no poguent imaginar l'obra mestre de la catedral que somnía, el jove cerca la mort en l'aigua del riu Són les mans d una princesa que'l curen de totes les ferides i el jove va a ésser feliç en els braços de la dòna que estima. Però altra vegada se li presenta davant el mal esperit i ell torna a sentir l'afany de la gloria i fuig abandonant a la princesa La catedral va endavant. L'arquitecte té gloria, honors, però li falta aquell amor que l'encenía. I a la recerca d'aquell amor se'n va, fins que'ls dos enamorats se troben davant de l'altar i el maligne s'estimba en un avenc, poguent-se acabar així la catedral i havent vençut sobre la gloria l amor pur de una dòna

Aquest drama és la més falaguera esperança que pot donar un jove dramaturc. Cert que hi ha vulgarismes en el vers i que l'últim acte és manifestament inferior als altres. Però això no vol dir que l'obra no prometi bells i saborosos fruits per demà. La presentació detestable, l'execució per l'istil, exceptuant la Ramona Mestres que meresqué els nostres més fervorosos aplaudiments.

El diumenge darrer, i després de la representació de «Terra Baixa», vegerem el drama en un acte de Juli Dantas «Mater Dolorosa» traduit al català pel nostre company, Ribera i Rovira. Se tracta d'una obreta plena del més exquisit sentiment i que emociona d'una manera fonda i terrible. En el teatre, tocar l'amor maternal és la corda més sensible del públic Es una jove modista que havia viscut ben enamorada i que del séu amor no tenía un fill Un dia l'estimat va morir i ella es quedà sola, la mare dolorosa. Llavores comença la tragedia vulgar de totes les dònes com ella. Treballa desesperadament perqué no falti rés al séu fill, se manté sempre fidel a l'amor del difunt, i contrau una malaltía terrible, pert les forces, no pot treballar, la tisis devora el séu còs débil i gentil. Vé un moment que ja no pot més, la gent s'aparta d'ella, la dispesera la treu de la cambra humil on s'agota la seva vida, i truca a les portes del pare del mort. de l'avi del nen I el vell li promet que's farà càrrec de la criatura però a la condició que s'aparti d'ella. La noia es revolta, però el pare la fa entrar a la raó, abans que tot té de ser bona mare, té el mocador plè de sang, no pot besar al séu fill que podría encomanar-li la malaltía que la mata I la mare dolorosa deixa partir el séu fill i extenent els braços cap al petó imposible cau sobre l llit, esperant la mort, ara que ja no és necessaria al petit ser que ja ha trobat ampat.

Com veieu l'assumpte no pot ser més emocionant Quantes llàgrimes deu haver fet vessar aquesta obra mestra del gran dramaturg portuguès!

L'execució justa En Goula i la Parrenyo molt sobris en els seus respectius papers. La Mestres ens va apareixer en aquesta obra com una actriu de mèrit indiscutible Va compendre la tragedia d'aquella noia i la va viure sobre la escena, ajudant al triomf de la obra. Quantes celebritats no arribarían a fer sentir la divina frisança d'emoció que va trasmetre al públic la Ramona Mestres!

J. MASSÓ VENTÓS.

Reial Academia de Ciencies i Arts

Baix la presidencia del doctor M. Pere Marcer celebrá sessió, acordant-se que conste en acta el sentiment de la corporació per la mort de l'acadèmic exempte don Antoni Rigalt i Blondi, i el del numerari don Antoni Garcia Lausó, ocorregudes en el mes de desembre.

L'Academia seguint els trámits reglamentaris, acordà distingir amb el títol de protector al senyor don Francisco Bergamín, en testimoni de les continuades proves d'afecte que d'ell ha rebut. Es donà un expressiu vot de gracies en favor de l'ex-president de l'Academia don Josep Domenech i Estapé, pels treballs realitzats en favor de la mateixa, i un altre al senador senyor Daurella pel mateix objecte.

Després de donar-se compte de les obres rebudes, l'acadèmic de número doctor Mn. Jaume Almera llegí el séu treball de torn titulat: «Descripció físico-geológica del Bax vescomptat (Tordera) i les seves valls de fundiment i erosió».

L'acadèmic numerari don Josep Comas Solà, presentà una nota de l'ajudant tècnic d ela secció astronómica de l'Observatori Fabra, don Isidre Pòlit sobre la posició del cometa Delavin, fetes a darrers de setembre i primers de octubre, amb l'ecuatorial de 38 an. Presentà además varis resultats dels movíments aparents i d'escassa duració de les estrelles.

El doctor Fontserè refusa les interessants manifestacions fetes pel senyor Comas i Solà per creure que deuen buscar-se a causes distintes de la forma proposada pel senyor Comas i Solà, acabant per presentar la fulla simica mensual que l'Observatori Fabra envía als demés Observatoris que's dediquen a aquesta classe d'estudis.

EL POBLE CATALÀ és un diari que només serveix la causa de la Llibertat de Catalunya. Llegiu-lo i divulgueu-lo.

L'U. F. N. R. a les Corts d'Espanya

Intervenció del Senador per Lleida

En JOAN MOLES

en la Sessió del 18 de Desembre de 1914

El señor MOLES pido la palabra.

El Sr. PRESIDENTE: La tiene S. S.

El señor MOLES: Agradezco muy sinceramente las manifestaciones del señor Ministro de Fomento. Ya sé yo que nadie tiene derecho a exigir de S. S. ni del Gobierno más que lo que sea posible y a que esto me he referido. Yo tengo la seguridad de aun cuando las Compañías se consideren en aquel estado a que S. S. aludía, y especialmente alguna muy poderosa, quizás, en realidad, eso no pase de mera consideración, que los balances desvanecerán en su día; pero no trato de discutir eso, me basta aportar el dato que he oido a algunes armadores, gente que puede conocer muy bien el asunto y hablar con autoridad, que afirman que en los momentos actuales, con los fletes que se pagan para el transporte y los auxilios que ciertas Compañías podían amortizar la embarcación. Si eso fuese cierto (y no tengo motivo para dudar de la veracidad de la afirmación), excuso decir al señor Ministro de Fomento que aquellas consideraciones a que S. S. se referían serían una consideración que no habría de producir gran mella en nuestro ánimo. Pero, en fin, no trato de discutir esto lo único que me interesa es que S. S. siga fijando su atención preferente en esto y más en los momentos actuales, y que procure, aun cuando esas consideraciones se aleguen, prescindir de ellas para que el bien del país sea el que se vea atendido en primer término.

Respecto a la indicación que, como final, hacía S. S., bástame decir que no se trata de barco de Compañía subvencionada por el Gobierno, precisamente por esa circunstancia, y porque S. S. negó subvención a esta Compañía que lo había solicitado anteriormente, he insistido y he ractificado el aplauso por la actitud de S. S., tanto más de agradecer cuanto que significaba una negativa para persona influyente en la política, yo no tengo ningún reparo en decir que quizás le unía al Gobierno ciertas relaciones políticas y afinidades en todos los aspectos a que podemos referirnos en esta Cámara. Esta negativa estimo que será muy interesante que siga teniéndola S. S. para todas aquellas peticiones que se formulen con motivo de servicios especiales que, a pretexto de restablecer comunicaciones y viajes, dejados en suspenso, podrían ser pretexto para obtener subvenciones, porque tenga S. S. la seguridad que, a veces, detrás del pabellón español, se ocultan intereses que de españoles no tienen nada.

Perdóneme pues, S. S. que no insista, y que no ahonde más en estos aspectos, porque podrían conducir a extremos a los que yo, por mi culpa, no quiero llegar de ninguna manera.

La Reial Academia de Bones Lletres

En la darrera sessió de la Reial Academia de Bones Lletres, després es donarea compte de dos interessants treballs publicats per Andre Auzoux i Pierre Vidal, respectivament, en la «Revue des Etudes Historiques», de Paris i «Ruscino», de Perpinyà.

El senyor Carreras Candi seguidament donà lectura d'un notable treball de com la entifeusis vingué a ésser una rèmora al progrés urbà de Barcelona en els sigles XIII, XIV i XVI, contrariant una opinió tastant arrelada respecte de tal contracte.

Explicà els drets i presentacions feudals usuals i la nostra ciutat en els sigles XI i XII, i les perturbacions produides per la excessiva quantia dels lanvemis i de l'intervenció dels representants de la ciutat contra la tasca d'aquells, per resultar una dificultat per a l'urbanització.

Referí les llutes amb l'element eclesiàstic, posseidor dels dominis, contra les nlització, en el sigle XIII.

modificacions que començaren a dictarse pel rei, rebaixant el laudemi i la resolució de la Curia Romana per a l'urbanització, en favor de la ciutat.

Manifestà el senyor Carreras també que els consellers foren sempre contraris a establir censos amb domini i preferiren per a colocar capitals de la ciutat els contraris de censal i de vitalici.

Acabà exposant com en l'historia urbana de Barcelona torna e evidenciar-se a últims del sigle XV que el laudemi constituia una veritable barrera al progrés de l'edificació; afegint que, a meitats del sigle següent, havia en la nostra ciutat nombroses cases en runes i qual edificació era impossible per estar gravades per excessius dominis.

La Política

Varios

En l'Ateneu Unio Republicà a de June'a el periodista senyor Capdevila Esquerda hi donarà una conferencia el dia 10 a la nit, desenrotllant el tema «La política democràtica».

El dissabte vinent reaparexerà el setmanari republicà revolucionari «Raza Nueva», orgue de s Joves Barbres. El dirigirà En Alfonso Martin z Rizo.

—La Junta Directiva del Centre Republicà Radical del districte si é, ha quedat constituida nomenant president a don Josep Jorge Vinaixa i secretari a don Josep Velas.

—El dia 17 del corrent mes se reunirà en assamblea el partit republicà radicat de Falset, amb objecte de proclamar candidats per a les eleccions provincials.

La Joventut Liberal Autonomista de Barcelona, reunida en junta general ordinaria, fou proclamada nova Junta directiva, de la que n'es president don Martí Feced i secretari don Francisco Moret.

El Circol Tradicionalista de Barcelona celebrarà avui una vetllada política, en la que pendran part En Pere Llosas i Dalmau Iglesias i altres oradors.

—La Junta directiva de la Societat Tradicionalista «La Margarita» ha elegit president a En Josep Armengol i secretari a don Francisco Gonzalez.

—El Centre Regional de Veterans Carlistes ha elegit president a don Joan Estruch i Pera i secretari a don Francisco Bermejo i Anta.

De l'U.F.N.R.

Junta Municipal

Es convoca als ciutadans que composen aquest organisme, a la reunió que tindrà lloc demà en el Centre d'U. F. N. R. del Districte segón, Passatge de Sant Benet, 6 i 8.

Havent-se de tractar assumptes d'importancia, és d'esperar no mancará cap dels dits ciutadans.

Per A. de la J. M., El Secretari, Antoni Palà.

Comitè de Joventuts

Havent-se de tractar qüestions de gran importancia, per avui dijous es convoca a tots els delegats que l'formin, en l'estatge social del mateix, Passatge de Sant Benet, 6 i 8, a les 10 en punt de la vetlla.

El President accidental, Gili i Ferràn.

Imp. i estereotipia. Est, 16.

NOTICIES

Acabat l'estat higiànic anormal que sofria la nostra ciutat, ha reanusat novament les classes de Dibuix i Pintura amb la seva habitual normalitat, l'Ateneu «Arts», Petritxol, 1, según, quedant oberta la matrícula de vuit a dos de la nit.

L'Exposició general d'Art que'l Circol Artistic inaugurà el dia 3 (Rambla de Catalunya, 33), estará oberta al públic tots els dies, d'onze a una del matí i de sis a vuit de la tarde.

Abans d'ahir se celebrà en el restaurant Maison Dorée el banquet amb que els catedràtics de l'Escola d'Enginyers Industrials obsequiaren al seu director amb motiu de l'exit aconseguit en les gestions que aquest ha vingut realitzant per a aconseguir les importants millores que a favor de l'Escola acaben de consignar-se en els pressupostos de l'Estat.

Al final de l'acte el senyor Castells agraí l'obsequi i prometé continuar amb el mateix entusiasme la tasca empresa a benefici del Centre que dirigeix.

EL BARATO

Gran assortit en abrics per a nens d'amdós sexes

A pessetes; 5, 6'50, 7'50, 8'50, 10, 12, 14, 16, 18, 20

Pelletería : Preus inimitables

Coll "lagarto" a Pessetes 1'50
Coll "lagarto", automàtic " 2'25
Joc coll i manguito " 5'25

DIVERSIONS PUBLIQUES

Teatres

Teatre Principal COMPANYIA DRAMATICA ESPANYOLA
MARGUERIDA XIRGU
Avui dijous. Nit a un quart de deu. Séptima funció de moda. Benefici
MARGUERIDA XIRGU
L'entremès en un acte «Sangre gorda». Estrena de Epissodis de la vida intima en un prólog i 3 actes de Ramón del Valle Inclan
EL YERMO DE LAS ALMAS
Demà la mateixa funció d'avui. Dissabte darrera funció de moda i diumenge comiat de la companyia. Grans funcions. Se despatxa a comptadurfa. Dimarts, magnific espectacle. Reproduccio musical-cinema del famós ball en 6 parts, ballables de Manzotti, música den Marenco.
EXCELSIOR
Exclusiva a Barcelona, al teatre Principal.

Teatre Novitats
Funcions de comiat. Avui dijous tarde a dos quarts de quatre extraordinari matinée a preus econòmics per primera i darrera vegada
AL FIN SOLOS
Nit a un quart de deu, Centenari de Maruxa, 2 obres, 2, 2 obres, 2 «Al fin solos» 100 representacions, 100

MARUXA
cantat per les senyoretes Betoré i Lluró i els senyors Banquells, Ballester i Taxés. En aquesta funció de comiat hi assistirà l'eminent mestre Amadeu Vives. Comiat de la companyia.

Teatre Nou Companyia Vega Vivasen la que figuren A. i C. Taberner. Avui dijous, 7 gener, tarde a les 4, senzilla, butaca amb entrada 30 cèntims. «Alma de Dios». A les 5, doble, butaca amb entrada 60 cèntims, entrada 20. Primer «Las estrellas», según «Las bribonas». Nit a un quart de deu, sencera, entrada 35 cèntims. Primer «Las Bribonas», según exitaç immens colossal «Maruxa» presentació espléndida. Demà divendres debut de la tiple prodigi Carme Vicente. Ben aviat grans sorpreses. Tots els dies «Maruxa»

Gran Teatre Espanyol
Companyia de vaudevill catalá BOZZO-JORDI. Avui dijous tarde a dos quarts de cinc. Matinée de moda. Primer, el sainet «Un que torna». Según, darreres del grandiós exitaç el vaudevill en 4 actes arranjament den Salvador Vilaregut

Les filles de Venus
Presentació espléndida. Dança per Elena Jordi. Nit, a un quart de deu. Primer «Un que torna» Según el non plus ultra dels vaudevils en 3 actes traduit per J. Mallol

La primera vegada
Gran presentació. Exhibició d'hermoses postals. Demà, nit, darreres representacions de l'exitaç «Les filles de Venus».

TEATRE APOL
Avui dijous a un quart de deu. Exit colossal. Darrera representació del famós drama en 8 actes «La amordazada». Creació de la senyora Caparó, amb l'incendi d'un vaixell en alta mar. Demà descans. Dissabte «Nuestra Señora de París».

Cines

ESPECTACLE DE GRAN RIALLA
Per les grans reformes que s'han fet en les
Coves de la SALA MERCE
recomanem a nostres amics les visitin durant els actuals dies, Además del
Sorprenent i fantástic
del seu espectacle pasarán un rato de bon humor en
EL PALAU DE LA RIALLA
Lo meravellós i sensacional de les seves
GRUTES ORIGINALS
produeix gran impresió en l'ánim, essent transportat a regions desconegudes.
Existeix també en les mateixes COVES un
MAGNIFIC PESSEBRE
diferent dels demés anys i completament nou, que causa l'admiració dels visitants.
Tots deuen visitar les **GRUTES, EL PALAU DE LA RIALLA** i el **GRAN PESSEBRE.** Dita entrada val 25 cèntims.
SALA MERCE Rambla Estudis, 4.

Gran saló cine Doré
Avui dijous programa de cine i varietès monstre, l'únic a Barcelona. La hermosissima cançonetista
La Troyana
Els xistosissims artistes
Comiat de la cançonetista que ha obtingut grans èxits
Gran èxit de l'artista pout-pourriventriloc musical prestimà amb decorat propi
Caballero Felip
Número colossal unic en son genre. Debut, Debut, Debut de la grandiosa troupe Xina composta de
1234567 Xinos 1234567
amb sos diferents treballs. Presentació espléndida, estimant-se el valor del séu material en
100,000 pessetes 100,000
Fixar-se bé en el programa
Troyana, Xinos, Joni and Pepi i Caballero Felip
Prompte... prompte... l'aconteixement de 1915

Concerts

ROYAL CONCERT «MUSIC-HALL» Marqués del Duero, 105, davant Teatre Comtal. Grans Concerts tots els dies tarde i nit, per una important «Companyía de Varietés».

ALCAZAR Gran Café Concert. Restaurant de primer ordre. Sarçueles alegres. Continuament Grans Debuts

Music-Hall SEVILLA. — Paralel 72. Concerts tarde i nit. TROUPE DE VARIETES. Sarsueletes alegres.

Teatre Arnau. — Music-Hall Grans concerts tots els dies tarde i nit. Troupe de Varietés. Continuament debuts.

Music-Hall NOVELTY Marqués del Duero 85 (PARALEL). Tots els dies tarde i nit, GRANS CONCERTS PER renomenades artistes

LA GIRALDA SANT RAMON, 6. Concerts tarde i nit per 20 ARTISTES i un quintet. SERVEI PER 25 SENYORETES.

Trianon Grans Concerts de Varietés Sarçueletes alegres. **SEMPRE DEBUTS**

Gran Palais Joyeux COMTE DE L'ASSALT 12. Antic Eden Concert Propietari: Francesc Buxó Atractiu Sport nou a Barcelona denominat «Le Tir Roulant» en el que lluexen la seva destresa 12 senyoretes madrilenyes. 12. Entrada lliure.

Music-Hall LA BUENA SOMBRA
Tots els dies tarde i nit
GRAN CONCERT
CELEBRITATS MUNDIALS
ENTRADA LLIURE

Gran Music-Hall BARBARA 16, BIS. Gran concert tots els dies tade i nit. 40 artistes. Servei per 30 senyoretes.

Music-Hall POMPEYA Comte de l'Assalt, 103.—Paralel, 52. Gran concert tots els dies tarde i nit. Continuament debuts. Restaurant de primer ordre.

Varies

FRONTO COMTAL
Diumenge dia 10, inauguració de la temporada, prenent part en els partits de pilota els famosos jugadors Arnedillo, Petit Pasiego, Yurrita, Machin, Claudi Marquines, Joan Chiquito Isidoro Urrutia i altres ja coneguts del public barceloni.

Gran café de Novitats Sala de Matches de Billar. Tots els dies grans partits a quatre colors.

Dr. Serrallach VIES URINARIES I RONYONS 12 a 2 i 6 a 9.-Pelai, 40. Consulta económica, de 7 a 9. Jovellanos, n.° 9.

EL POBLE CATALA EN LA GUERRA EUROPEA

Pocs diaris d'Espanya poden oferir als séus lectors una informació de la Guerra Europea tant completa com EL POBLE CATALA. A París, a Londres i al propri teatre de la Guerra, els nostres corresponsals estàn realitzant una brillantíssima campanya.

Cada setmana EL POBLE CATALA publica cròniques de la Guerra Europea a càrrec de Redactors especials del nostre diari.

Cròniques de París
per En J. Pérez Jorba
▼▼▼
Cròniques de Londres
per En Alfons Almasquè
▼▼▼
Cròniques de la Guerra
per En Frederic Pujulà i Vallès

Número Extraordinari

Diumenge ***El Poble Català*** *per inaugurar les seves reformes, publicarà un*

Número Extraordinari

amb gravats i text d'En Pere Corominas, En Ribera i Rovira, En Frederic Pujulà i Vallès, En J. Pèrez Jorba, En Alfons Almasqué, etc., etc.

Constarà de sis pàgines

RIBERA I ROVIRA

CORRANDES POPULARS

▪▪▪

Exemplars en paper verjurat: 0'30 ptes.
Idem. en paper de fil numerats i signats per l'autor: 1'00 pta.

▪▪▪

De venda: En l'administració d'EL POBLE CATALA i en la Llibreria "L'Avenç"

EL SIGLO

GRANS MAGATZEMS

6 dies de venda extraordinaria de

SALDOS D'HIVERN

Del 11 al 16 de gener

OCASIONS EXCEPCIONALS

en tota classe de

articles confeccionats

per a senyora, cavaller i nois

Teixits de llana
Teixits de seda
Teixits de coto

ANIS DEL MONO

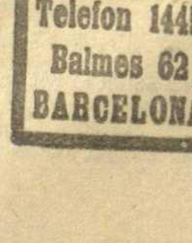
Magatzems JORBA
BARCELONA: Call, 13 i 15-telèf. 1676
MANRESA: Born i Sant Domingo

NOVITATS per a SENYORA i CAVALLER

Les esplèndides seccions i tarifa de preus dels: **Magatzems Jorba** sempre són imitades, però jamai igualades:

LLANERIA-LLENCERIA
CAMISERIA
PERFUMERIA
RELLOTJERIA
SASTRERIA
SEDERIA
SOMBRERIA
ORNAMENTS SAGRATS

ARTICLES DE CAMP I VIATGE Gran assortit en mosquiteres, persianes, guardapols, sacs de viatge, maletes, binocles de camp, faldilles, refaixos, bates, perfumería, matalaços, sombrilles.

AUTO-SIFON

En totes les cases se pot preparar instantaniament l'aigua de Seltz.
Auto-Sifon cristall de Bohemia de cabuda 1 litre:
Pessetes 9
Les cargues sols costen 10 cèntims.
Enviant 14 pessetes se remet franc d'embalatge un Auto-Sifon, 12 càpsules i un estoig.
En pelites poblacions amb 200 pessetes de capital se poden vendre al públic aquests Auto-Sifons amb un benefici de 5 pessetes diaries.

NOU INVENT

Petit aparell per a carregar instantàniament les cambres de bicicletes i motos.
Dóna a les gomes un 50 % més de duració.
Cada carregada so's costa 5 cèntims
Enviant 8 pessetes se remet un aparell RACCORD i 12 càpsules i un estoig.

ANTONIO ALTISENT Portaferrissa, 22 pral. BARCELONA Apartat 237

CICLES SANROMA — **MOTOS SUN.**

Els més sòlids i lleugers

Telefon 1445
Balmes 62
BARCELONA

